

Community Shares Wales Resilience Project

Case Study: Cwmbach Wetlands

Community flocks to save wetlands with a community share offer: A group of nature-lovers has flocked together in a bid to purchase a 27-acre wetlands site, rich in wildlife, for their community.

Cwmbach Community Wetlands, in Rhondda Cynon Taff, brings together a gaggle of local people – from teachers to retirees and media professionals – to organise a community share offer for a tract of land that had been overlooked for many years. The committee intends to develop the wetlands into a sustainable community space that they can improve, manage and protect for future generations. It is already home to many varieties of birds and insects, including kingfishers, herons, nuthatches, mayflies and damselflies.

Jayne Palmer, secretary of the committee behind the scheme, says: “The land has always been a source of discussion locally but since lockdown there has been a lot more interest. There were rumours of birds being killed in their nests, and in 2020 our swans Haru and Grumpy had their first successful hatch, producing two beautiful cygnets to the delight of the local community”

“Unfortunately, in July 2020 the cygnets were found dead. At this time we were unsure who the land belonged to, but we knew it was privately owned, and the loss of the cygnets prompted some of us to decide to do something to see if we could protect the wildlife and look into managing the site. During lockdown I had a little more time so I started talking to local people who felt the same way and we decided to find the owner to see if we could buy the land. The owner lives in Berkshire and had no idea that the site was such a rich and vibrant wildlife habitat. They are fully on board with our project, and they have been incredibly helpful and supportive of our plans and we have negotiated a fair price to buy the land from them.”

The plan sees the committee offering a community share scheme, while also seeking extra funding opportunities to help improve the land in phases.

Jayne, who is a teacher at a local school, adds: "Our treasurer looked into the option of a community share offer, with support from Cwmpas, who helped out her with the legal and technical aspects of it. We very much hope that local businesses and schools will also be happy to contribute by buying community shares. We felt this was the best option for us because a community share scheme will give people a real sense of ownership and buy-in that you can't get from raising money in a different way. I think more and more people will be looking around at their communities and thinking about how they can help to preserve and regenerate key sites that are important to their neighbourhoods. A community share scheme is an achievable, viable way of doing this. The process has had its ups and downs and we have encountered some difficulties along the way – largely because the committee members are all work in full-time jobs and are fitting the project in around their working life.

**For more
information about
Cwmbach Wetlands,
and how to buy
shares please visit:**

**[Facebook](#)
[Instagram](#), or
[Twitter](#)**

The group is looking to attain the Community Shares Standard Mark – this is awarded to share offers that meet national standards of good practice.

We all come from different backgrounds, with no prior experience of doing something like this, but we are up for the challenge and we are learning all the time. There are legal implications that have to be considered and, of course, since we are talking about a large plot of land, we needed to be careful that we were safeguarding it from future development, so the share offer has to be carefully structured. But I would definitely encourage people to follow a similar path if they see a community asset that needs care and attention that could be nurtured and preserved. Projects like this enrich our lives and our neighbourhoods. We hope to install a scrape – to hold shallow water on the land seasonally - so we can attract more migrating water birds – and, in time we hope our wetlands will gain nature reserve status. We have lots of exciting plans for the future!"

About us

[Community Shares Wales Resilience Project](#) is funded by the National Lottery Community Fund and delivered by Cwmpas. We help communities raise investment to protect and strengthen the things that matter to them.

Email: csw@cwmpas.coop
Online: www.cwmpas.coop
Telephone: 0300 111 5050

cwmpas

Prosiect Gwydnwch Cyfranddaliadau Cymunedol Cymru

Astudiaeth Achos: Gwlyptiroedd Cwmbach

Gymunedol yn heidio i achub gwlyptiroedd gyda chynnig cyfranddaliadau cymunedol: Mae grŵp o garedigion byd natur wedi dod at ei gilydd i geisio prynu safle gwlyptiroedd 27 erw, sy'n llawn bywyd gwyllt, ar gyfer eu cymuned.

Mae Gwlyptiroedd Cymunedol Cwmbach, yn Rhondda Cynon Taf, yn dod â haid o bobl leol ynghyd – yn cynnwys athrawon, pobl wedi ymddeol a gweithwyr cyfryngau proffesiynol – i drefnu cynnig cyfranddaliadau cymunedol ar gyfer llain o dir sydd wedi'i esgeuluso ers blynnyddoedd lawer. Mae'r pwyllgor yn bwriadu datblygu'r gwlyptiroedd yn lleoliad cymunedol cynaliadwy y gallant ei wella, ei reoli a'i ddiogelu ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol. Mae'n gartref i lawer o rywogaethau o adar a phryfaid eisoes, yn cynnwys glas y dorlan, y crêyr glas, delor y cnau, gwybed mai a mursennod.

Meddai Jayne Palmer, ysgrifennydd y pwyllgor sy'n gyfrifol am y cynllun: "Mae'r tir wedi bod yn destun trafod lleol erioed ond ers y cyfnod clo mae yna lawer mwy o ddi-ddordeb. Clywyd si bod adar yn cael eu lladd yn eu nythod, ac yn 2020 cafodd ein helyrch Haru a Grumpy eu deoriad llwyddiannus cyntaf, gyda dau gyw alarch er mawr lawenydd i'r gymuned leol.

"Yn anffodus, canfuwyd y cywion yn farw ym mis Gorffennaf 2020. Bryd hynny nid oeddem yn sicr i bwy oedd y tir yn perthyn, ond roeddem yn gwybod ei fod yn eiddo i berchennog preifat. Ysgogodd colli'r cywion rai ohonon ni i wneud rhywbeth i weld a allem ni ddiogelu'r bywyd gwyllt a rheoli'r safle ein hunain. Yn ystod y cyfnod clo roedd gen i ychydig mwy o amser ar fy nwylo felly dechreuais siarad â phobl leol a oedd yn teimlo'r un fath ac fe benderfynon ni geisio dod o hyd i'r perchennog i weld a allem ni brynu'r tir. Mae'r perchennog yn byw yn Berkshire a doedd ganddo ddim syniad fod y safle'n gynefin bywyd gwyllt mor gyfoethog a bywiog. Mae'n cefnogi'n prosiect i'r carn, ac wedi bod yn barod ei gymorth a chefnogi'n cynlluniau ac rydym wedi negodi pris teg i brynu'r tir ganddo."

Mae'r pwyllgor yn cynnig cynllun cyfranddaliadau cymunedol, gan chwilio am gyfleoedd ariannu ychwanegol i helpu i wella'r tir mewn fesul cam hefyd.

Meddai Jayne, sy'n athrawes mewn ysgol leol: "Edrychodd ein trysorydd ar yr opsiwn o gynnig cyfranddaliadau cymunedol, gyda chefnogaeth gan Cwmpas, a'i helpodd hi gyda'r agweddau cyfreithiol a thechnegol. Rydym yn mawr obeithio y bydd busnesau ac ysgolion lleol yn awyddus i gyfrannu hefyd trwy brynu cyfranddaliadau cymunedol. Roeddem yn teimlo mai dyma'r opsiwn gorau i ni gan y bydd cynllun cyfranddaliadau cymunedol yn rhoi ymdeimlad gwirioneddol o berchnogaeth ac ymrwymiad i bobl nad ydych yn ei gael trwy godi arian mewn ffordd wahanol. Rwy'n credu y bydd mwy a mwy o bobl yn edrych ar eu cymunedau ac yn meddwl am sut y gallan nhw helpu i ddiogelu ac adfywio safleoedd allweddol sy'n bwysig i'w cymdogaeth. Mae cynllun cyfranddaliadau cymunedol yn ffordd hyfyw, ymarferol o wneud hyn. Mae'r broses wedi mynd trwy gyfnodau da a gwael ac rydym wedi cael rhai anawsterau ar hyd y ffordd - yn bennaf gan fod holl aelodau'r pwyllgor yn gweithio'n llawn amser ac yn gweithio ar y prosiect o gwmpas eu swyddi bob dydd.

**Am fwy gwybodaeth
am Gwlyptiroedd
Cwmbach, a sut i brynu
cyfranddaliadau ewch
i:**

**[Facebook](#)
[Instagram](#), neu
[Twitter](#)**

Mae'r grŵp yn ceisio ennill Marc Safon Cyfranddaliadau Cymunedol – sy'n cael ei ddyfarnu i gynigion cyfranddaliadau sy'n bodloni safonau arfer da cenedlaethol.

Mae pawb yn dod o gefndir gwahanol, ac nid oes gan unrhyw un brofiad o wneud rhywbeth fel hyn, ond rydym yn barod i wynebu'r her ac yn dysgu drwy'r amser. Mae yna oblygiadau cyfreithiol sy'n rhaid eu hystyried ac, wrth gwrs, gan ein bod ni'n siarad am ddarn mawr o dir, roedd rhaid i ni fod yn ofalus ein bod ni'n ei ddiogelu rhag datblygiad yn y dyfodol, felly mae'n rhaid strwythuro'r cynnig cyfranddaliadau'n ofalus. Ond, heb os, byddwn yn annog pobl i ddilyn llwybr tebyg os ydyn nhw'n gweld ased cymunedol sydd angen gofal a sylw y gellid ei feithrin a'i ddiogelu. Mae prosiectau fel hyn yn cyfoethogi'n bywydau a'n cymdogaethau. Rydym yn gobeithio gosod pwll bas - i ddal dŵr bas ar y tir yn dymhorol - fel y gallwn ddenu mwy o adar dŵr sy'n mudo - ac, ymhen amser rydym yn gobeithio y bydd ein gwlyptiroedd yn ennill statws gwarchodfa natur. Mae gennym lawer o gynlluniau cyffrous ar gyfer y dyfodol!"

Amdanom ni

Ariennir [Prosiect Cadernid Cyfranddaliadau Cymunedol Cymru](#) gan Gronfa Gymunedol y Loteri Genedlaethol Cymru ac mae'n cael ei ddarparu gan Cwmpas. Rydym yn helpu cymunedau i gael buddsoddiad i ddiogelu a chryfhau'r pethau sydd o bwys iddyn nhw.

Ebost: csw@cwmpas.coop
Ar-lein: www.cwmpas.coop
Ffôn: 0300 111 5050

ewmpas

